

Iniciranjem „Belt and Road Initiative“ Kina je započela veliki poduhvat obezbeđivanjem platforme koja će fizički podupreti njenu integraciju u globalnu ekonomiju. Saobraćajni koridori su pod razmatranjem, planiranjem i izgradnjom, povezujući Rotterdam u Holandiji i provinciju Jiangsu u istočnoj Kini i potencijalno dostižući sve do istočne Afrike i Arapskog poluostrva.

Projekat je toliko veliki da mu je, kako bi bio uspešan, potreban veliki broj saradnika. Privatni sektor, razvojne banke, međunarodne finansijske institucije, Vlade – svi imaju ulogu. Infrastrukturne investicije u iznosu do 1 trilion dolara planirane su u narednih 10 godina. Ali izgradnja puteva, pruga, pomorskih koridora i luka predstavlja samo početak. Da bi se postigao uspeh neophodno je investirati u širu ekonomiju i učestvovati u aktivnostima kao što je trgovina. Stabilno regulatorno okruženje je jednako važno kao otvorena konkurencija, bez distorzije i sa punom transparentnošću i jednakošću pred zakonom.

Za zemlje jugoistočne Evrope, ove predstavlja jedinstvenu priliku. Evropska unija igra ključnu ulogu, zajedno sa relevantnim zemljama, u dizajniranju strateških koridora za infrastrukturne investicije. Izazov je da se kombinuju ovi planovi sa kineskim investicionim planovima i predlozima.

Kina vidi region kao stratešku vezu između rusursima bogatog Srednjeg istoka i prosperitetnih tržišta zapadne Evrope, a oba trebaju kinesku ekonomiju kako bi nastavila rast. Angažovanje u luci Pirej, gde je China Cosco Holding stekao većinski udeo, jasno ukazuje na dugoročne planove u zemlji. Procvat ekonomija zapadnog Balkana preći će dug put da napravi luku čvorištem globalne trgovine koje povezuje kontinente.

Zajednička konferencija koju su organizovale Centralno evropska Inicijativa (CEI) i Evropska banka za obnovu i razvoju Trstu, ponudila je zemljama u regionu forum za diskusiju o poslovnim prilikama sa kineskim investitorima i za demonstraciju svoje privlačnosti. Sada se već vidi obećanje povećanja ekonomske interakcije. Na primer, izvoz JIE u Kinu povećan je šest puta u periodu između 2003. i 2013, od 430 miliona dolara do više od 2,5 milijardi dolara. Međutim, udeo uvoza JIE u Kinu u odnosu na ukupan izvoz regiona, porastao je sa 0,8 procenata u 2003. na 1,5 procenata u 2013.

Ali ovo treba uzeti kao znak ohrabrenja kako bi se intenzivirali naponi da se postigne više. Zemlje JIE imaju mnogo toga da ponude – dobro obrazovanu, fleksibilnu radnu snagu, jaku tradiciju u industrijskoj proizvodnji, prirodne resurse, plodno tlo sa visokim kvalitetom proizvoda, veliki potencijal u obnovljivim izvorima i stratešku lokaciju. Kroz istoriju, zemlje JIE su most. Kineska investicija je komplementarna sa postojećim rutama i istovremeno može otvoriti nove dimenzije.

Ovo može povući velike strane direktne investicije, gde postoji prostor za kineske kompanije

da dostignu cilj, pristup tržištima EU. Četiri balkanske zemlje - Albanija, Makedonija, Crna Gora i Srbija - trenutno su kandidati za EU, i peta - Bosna i Hercegovina - aplicirala je za isti status. Ovo nije pasivan proces. Dok su u predvorju EU, od zemalja se traži da preduzmu obimne unutrašnje reforme, da usvoje EU *acquis communautaire* i postanu spremne za pristupanje. Ovo je od ključnog značaja za investitore. Konferencije, poput EBRD Biznis foruma za zapadni Blakan, demonstriraju novu spremnost regiona da ojača unutrašnju saradnju i pridobije spoljno-političku podršku za prosperitetni razvoj.

U isto vreme, zemljama JIE su potrebne investicije u mala i srednja preduzeća s obzirom da ona predstavljaju okosnicu njihovih privreda. Ovde EBRD sa 25 godina iskustva u finansijama malog biznisa može da odigra ključnu ulogu kao posrednik sa detaljnim poznavanjem regiona. Planirane kineske investicije mogu imati veliki uticaj ako se primene na odgovarajući način. Veličina je bitna ali kvalitet projekata je još važniji. Isto tako, zemlje treba da stvore uslove tako da pažljivo planirani i tržišno usklađeni investicioni projekti inspirišu veću ekonomsku aktivnost na održivoj osnovi.

Glad regiona jugoistočne Evrope za investicijama i kineske potrebe za resursima i novim tržištima, savršeno se podudaraju. Ovo je prevelika prilika da bi bila propuštena.